

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 40 K. Letno 480 K.
Inozemstvo:
Mesečno 50 K. Letno 600 K.
Oglaš: enostopna mm vrsta za
enkrat 2 K, večkrat popust.

JUGOSLAVIJA

Uredništvo:
Walfova ulica 1/A. Telefon 360
Upfava:
— Telefon 44
— ne vračajo.
priložiti znakmo
odgovor.

Manifestacija ljubljanskih akademikov

Ljubljana, 12. okt. (Izv.) Ob pol sedmih se je včeraj zbralo 1000 akademikov in srednješolcev, da manifestirajo za Koroško. Po kratkem nagovoru se je mladina podala med prepevanjem narodnih pesmi po Selenburgovi ulici, mimo Narodnega doma, do poslopja pokrajinske uprave, kjer je vzklikala kralju in državi. Kraljev namestnik je izpregovoril kratek govor, v katerem je poudarjal, da ga bo koroška nesreča bolela do konca dni, da razume mladino, da pa ista za Koroško zaenkrat ne more storiti, kakor da lajša

koroškim beguncem njihov položaj in da se pripravljajo na bodočnost, ki nas bo osrečila z zmagovalnimi dnevi. Omladina je zapela »Bože pravde« ter se podala preko Zvezde na Marijin trg, kjer je dalmatinski akademik bičal zastanost in malomarnost Ljubljancev spriči obletnice, ki je za Slovence rara na njihovi časti in ponosu. Nato se je mirno razšla. Omladina je še enkrat dokazala, da pozna ideale domovinske ljubezni in da čuva spomine na dneve naših nacionalnih nesreč.

Demokrati in radikalci.

Beograd, 11. okt. (Izv.) Povodom pregovorov med demokrati in radikalci se govori, da zahtevajo demokrati od radikalcev, naj se decidirano izjavijo, ali želijo revizijo ustave ali pa proti nji. Ako bi se radikalci izjavili za revizijo ustave, potem je jasno, da se demokrati ne bodo mogli več pogajati z radikalci. — Danes so imeli demokrati in radikalci skupno sejo, na kateri so razpravljali o uradničnem vprašanju ter o državnih podtajnikih. Definitivna odločitev še ni padla.

Končno je bil sprejet seznam zakonov, ki se kot zelo nujen predloži narodni skupščini. Radikalci se niso jasno in kategorično izjavili glede revizije ustave, kakor so to zahtevali demokrati. To vprašanje torej še ni rešeno. V radikalnih krogih smatrajo Protiča še vedno kot podpredsednika radikalne stranke. Ni izključeno, da radikalci ne bodo hoteli sprejeti kake resolucije proti Protiču, kakor to zahtevajo demokrati.

Kongres radikalne stranke.

Beograd, 11. okt. Glavni odbor radikalne stranke je imel sejo, na kateri je bilo sklenjeno, da se vrši strankin kongres 27. in 28. novembra. Kon-

gresa se udeležijo samo poslanci narodnega odbora, predsedniki okrožnih in srezkih radikalnih odborov, kakor tudi delegati srezkih odborov.

PROCES PROTI MORILCU MINISTRA DRAŠKOVIČA.

Zagreb, 11. okt. (Izv.) Na današnji razpravi se je nadaljevalo zaslišanje morilca Alije Aliagića. Pri tem je prišlo na dan, da je njegov oče ubil svojo ženo, mater Alijagićevo. — Nato je bil zaslišan Dimitrije Lepandić, ki je izjavil, da je imel on nalogo, da umori ministra Draškovića, da pa je to namero prepustil Alijagiću, ker ga ni hotel razžaliti. Zaslišan je bil tudi sokrivce čevljar Stevo Ivanović, ki je pripravil svoječasi atentat na ministra pri Kolarcu, kjer pa je atentatorju Petroviću odpovedal revolver. — Prihodnja razprava v četrtek.

IRSKA KONFERENCA.

London, 10. okt. Irska konferenca je bila odprta danes ob 11. Chamberlain zaradi bolezni ni prisel. Kot govornik angleškega odposlanstva je Irce pozdravil Lloyd George. Odgovoril mu je Oriffith. Delegatje so se takoj lotili dela. O konferenci se objavijo bržkone samo kratka poročila. Irske člane je ob njih prihodu pozdravila velika množica rojakov.

ENTENTA IN MADŽARSKA.

Budimpešta, 11. okt. Kakor javlja »Magyar Orszag«, je ententa na Madžarskem uničevala letal in 75 motorjev, kar obsega vso madžarsko avijatiko s trgovskimi letali vred.

GIBANJE V PRILOG WITTELSBACHOVCEM.

Szombathely, 11. okt. (Izv.) Bavarski prestolonaslednik Ruprecht se sedaj nahaja tukaj, kjer vodi razne porazgovore s škofom grofom Mikešom in voditelji legitimistov glede ustanovitve madžarsko-avstrijsko-bavarske kraljevine pod vladavino Wittelsbachovcev. Madžarski legitimisti so zaradi te namere Wittelsbachovcev zelo vznemirjeni, ker ni mogoče tajiti, da imajo leti mnogo simpatije pri madžarskih monarhistih, zlasti pri stranki malih kmetovalcev. Zaradi tega se nekateri pristaši Karla Habsburga trudijo, pregovoriti bivšega kralja Karla, naj bi se čimprej povrnil na Madžarsko, da reši prestol.

OBSOJENI MADŽARSKI VELEIZDAJNIKI.

Budimpešta 11. okt. Kakor poročajo listi iz Kološa, je bila tam v soboto izrečena obsodba v veleizdajniškem procesu proti 82 Madžarom. 18. obtožencem se je posrečilo, da so pravočasno pobegnili. Izmed ubeglih je bil poročnik Terszansky in contumaciam obsojen na smrt, 12 drugih pa je bilo in contumaciam obsojenih na dosmrtno prisilno delo. Od prisotnih je bilo oproščenih 25, druge so obsodili v ječo do 25 let.

VPRASANJE GORNJE ŠLEZIJE.

London, 11. okt. K raznim vestem o priporočilih glede Gorenje Šlezije doznava Reuterjev urad: Položaj je ta, da so ministrski predsedniki zaveznikov v Parizu izjavili, da bodo priporočila sveta zveze narodov sprejeli. Od tega časa se veselijo niti posredno, niti neposredno niso zanimali za to vprašanje.

WIESBADENSKA POGODBA.

Pariz, 11. okt. Wiesbadenska pogodba je včeraj francoska vlada naznala reparacijski komisiji. Komisija bo nemudoma začela proučevati vprašanje. Izrazila bo svoje mnenje menda že prihodnji teden.

Clemenceau govori.

Starl Clemenceau, zastopnik najekstremnejšega radikalizma napram Nemčiji, je doživel veliko zadoščenje, da je vodil politiko Francije v letih 1918 in 1919, ko je stala njegova domovina na vrhuncu svoje slave, polna zmagovalstva po svetovni vojni, visoko se dvigajoč nad Nemčijo. Najbolj goreči pridigar vzdržanja do zmage, jusqu'about, je videl, da je Sedan maščevan...

Svoje delo je dovršil z mirovnimi akti v Versailles. Po njegovem padcu mu je sledilo ministrstvo Briand, ki naj bi izvršilo njegovo dedščino. Od takrat ni bil čuti o Clemenceau. 2. oktobra so mu odkrili spomenik v Saint Hermine, malem kraju v Vendee. Ob tej priliki je govoril ves nekdanji Clemenceau, ki obsoja popustljivost Brianda in antante napram Nemčiji ter zahteva striktno izvedbo mirovnih pogojev. Zmaga nad Nemčijo je bila skupno delo antante in ta skupnost mora ostati tudi naprej. Nemčija je kazena zaslužila, ker je hotela vladati svet. Vodilo Francije je, da ne vlada drugih, a se tudi ne pusti vladati. Pravični mir za ves svet! Nemčijo smo prisilili na kolena. Kako so mogli dovoliti, da je to pozabila? Francija ima podpis Nemčije za obveznosti, ki danes več ne štejejo. Po mirovnih pogojih bi morala Francija soditi nemške vojne krivce. Toda sodnike in obtožence, te lipske bandite, so nosili naokoli v triumfu, njihove žrtve pa so izžvižgali. Včeraj je bila Francija zmagovalca. Ali naj pridemo do tega, da bo treba vprašati, če je še zmagovalca?

Danes se brigajo sicer za mir v skrajnem orientu. Toda pacifični ocean je daleč in Nemčija je blizu. Napoleonovi mirovni sklepi niso bili trajni in varnost, katero naj bi dobila Nemčija z Elzas-Lotarinško, ni zahranila njene poraza. Če se je zmaga skupno dosegla, je treba tudi v miru skupaj ostati. Državniki bi morali vse storiti, da se alijance ohranijo.

Financijski poraz bi bil v tem trenutku v svojih posledicah enak vojaškemu porazu. Reparacijska plačila so se preložila. Javno mnenje mora izreči, da se ne more Francija nobeni svoji zahtevi in garanciji odreči in mora zahtevati priporočilo, ki ji je zajamčeno po mirovnih pogojih. Francija sme po teh določbah zahtevati, da vsak Nemec najmanj toliko davka plačuje kakor vsak Francoz. Bodočnost francoskih otrok zahteva, da je vsa Francija čuječa, se bolj kakor med vojno. V miru kakor v vojni mora biti domovina nad vse.

Del francoskega časopisa ostro piše proti temu govoru. Vprašanje je tudi, če je Francija in sploh antanta danes še v stanju, da dosledno izvrši, kar je ustvarila v Versailles in sledečih mirovnih določbah. Veliko so govorili o pravici, a smo jo zlasti mali narodi ne mogli obdržati.

Zgradba pa, ki ne temelji na vseobčih pravici, ne more biti trajna.

IZ ODBORA ZA POSLOVNIK.

Beograd, 11. okt. Danes popoldne je imel odbor za poslovnik sejo, na kateri so pretresali o poslovnem redu, in sicer poglavje 6, ki se tiče vprašanj in interpelacij, poglavje 8, o prošnjah in pritožbah in poglavje 9 o načinu glasovanja v skupščini. Odbor je prišel do 10. poglavja. Razprava o 10. poglavju se bo nadaljevala jutri ob 16. V gori navedenih poglavjih se niso izvršile nobene znatne izpremembe. Največ izprememb je predlagal predsednik narodne skupščine dr. Ribar, posebno glede zaščite pravic narodnih poslancev. Stal je na stališču, da se mora pri interpelacijah dati poslancem možnost široke diskusije in popolna svoboda razlaganja in časa. Posebno karakteristična je zahteva g. dr. Ribarja, da se po ministrovem odgovoru dovolj poslancu svoboda odgovora, kar dosedaj ni bilo dovoljeno, ker se je z ministrovim odgovorom pretres končal. Ta zahteva dr. Ribarja je bila sprejeta. Ti predmeti še niso definitivno sprejeti; sedaj se vrši prvo čitanje poslovnega reda, ki naj velja za skupščino, drugo in končno čitanje pa bo prihodnji teden, ko bodo zbrani vsi člani tega odbora.

VRNJEN DEBIT »NEUES WIENER JOURNALU«.

Beograd, 11. okt. Minister za notranje stvari je s sklepom od 8. t. m. vrnil poštni debit dunajskemu listu »Neues Wiener Journal«, ki mu je bil

odvzet 20. avgusta, in sicer radi tega, ker je izpremenil smer svojega pisanja.

Borzna poročila.

Zagreb, 11. okt. Devize: Berlin 200.50 — 202, Budimpešta 37.50 — 38.50, Italija izplačilo 982 — 995, Italija ček 980 — 985, London 935 — 950, Newyork izplačilo 246 — 0, Newyork ček 242 — 0, Pariz 1800 — 1825, Praga 265.75 — 268, Švica 4350 — 4450, Dunaj 7.38 — 7.58. Valute: Dolar 240 — 242, avstrijske krone 12 — 0, carski rublji 12 — 15, angleški funti 935 — 0, francoski franki 1800 — 1810, nemške marke 198 — 200, romunski lei 200 — 0, italijanske lire 970 — 975.

Praga, 11. okt. (Izv.) Valute: Marke 75.75, švicarski franki 1631.50, lire 361, francoski franki 670.50, funti 352, dolarji 89.75, dinarji 145.75 lei 77.50, lev 62.75, avstrijske krone 2.90, poljske marke 1.225, madžarske krone 13.675.

Dunaj, 11. okt. (Izv.) Na današnji privatni borzi je bilo zelo malo kupčije. Tendenca je bila slaba, vsled česar so bili tečajni zelo nizki. Med drugimi so notirali dolarji 2950 — 3000, marke 2480, p. ljske marke 55, madžarske krone 460, lire 118 — 120, lei 2550, švicarski franki 550, funti 11.800, češkoslovaške krone 3350.

SEJA SKUPŠČINE 22. T. M.

Zagreb, 11. okt. »Novosti« poročajo iz Beograda, da se po informacijah na merodajnem mestu ne bo sklicanje skupščine v nobenem slučaju odgodilo. Poslanci imajo priti k prvi seji v Beograd 22. t. m.

KONFERENCA V BENETKAH.

Benetke, 10. okt. Avstrijski državni kancelar dr. Schober je dospel s svojim spremstvom po določenem voznem redu v Benetke. Na italijanski meji ga je sprejel po naročilu italijanske vlade italijanski obmejni komisar. Pri prihodu v Benetke je avstrijska delegacija po naročilu italijanskega zunanjega ministra markiza Della Torrette, ki dospe jutri, sprejel prefekt dr. Adamo kakor tudi legacijski tajnik conte Viola ki sta delegacijo spremljala v hotel »Britania«, kjer so bili zanje pripravljeni prostori. Pogajanja, ki se prične jutri popoldne, se bodo vršila v prefekturi, kjer je pripravljena posebna dvorana za skupne seje, kakor tudi stranski prostori za italijanske zastopnike in avstrijske ter madžarske delegacije. K pogajanjem bo na predlog avstrijskega kancelarja dr. Schobra pritegnjen tudi avstrijski poslanik v Rimu. Dr. Schober je posetil v Benetkah patriarha, prefekta in mestnega župana.

Rim, 10. okt. Minister Della Torretta je danes zvečer odpotoval v Benetke.

MADŽARSKA GROZOVITOSTI.

Dunaj, 11. okt. (Izv.) Avstrijski bataljon II/5, ki se je izkazal v bojih pri Kirschschlagu, so sedaj zamenjali koroški vojaki, ki so se v nedeljo popoldne pripeljali na Dunaj, kjer jih je prebivalstvo prisrčno pozdravljalo. — Bataljon II/5 je imel 13 mrtvih in 61 ranjenih. Kako so Madžari postopali slika izpovedba avstrijskega prapor-

MADŽARI NAMERAVAJO OBSTRELJEVATI DUNAJ.

Sopronj, 11. okt. (Izv.) Po izjavah voditeljev madžarskih dobrovoljcev nameravajo Madžari prihodnje dni prekorčiti avstrijske meje. Takoj za njimi naj bi jim sledilo topništvo, ki ima nalogo, da obstreljuje Dunaj. Na ta način hočejo Dunajčane še bolj zbegati in omogočiti avstrijskim monarhistom, da izvedejo svoje načrte.

BIVŠI POSLANIK SIMIĆ UMRL.

Beograd, 11. okt. Na današnji seji ministrskega sveta so sklenili, da se naš bivši poslanik na Dunaju g. Gjorgje Simić, ki je snoči umrl v Zemunu, pokoplje na državne stroške.

Naročajte »Jugoslavijo«!

Spomin Korošcev na 10. oktober.

Kdo izmed Korošcev se ne bi spominjal dneva, ko je padla demarkacijska črta? Kdo se ne bi spominjal dneva, ko so prihrumeli nemščurji s Heil — klici v naše mirne kraje? Da! — takrat je čutila vsaka dobra slovenska duša, »to bo gorje! — Takrat so tekale prve naše solze, ker slutili smo, da oginja, katerega je netil večletni nemški terorizem z »Südmarko« na čelu, ni mogla pogasiti v par mesecih naša uprava! — Danes je gotovo: padec demarkacijske črte je bila naša poguba!

Po usodepolnemu padcu demarkacijske črte smo s še večjo vneto delali — zob za zob — z veseljem smo delali za narod — zadnjega dneva — zadnjega večera — zadnje noči! — Skoraj nismo spali zadnji teden; delali, upali in sanjali smo o svobodi; — prosti bomo, popolnoma prosti — verige bodo padle za vedno, svobodni se bomo združili z našimi brati, Srbi in Hrvati pod okriljem mogočne Jugoslavije!

Prepričani smo bili, da zmagamo — ker blago slovensko srce, ki ne pozna hinavščine, ni računalo s toliko propalostjo. Sanjali smo o svetlobi — a zbudili smo se v temi — bila je noč — temna noč! — Je to mogoče? smo se spraševali — je to mogoče, je to res? — Ali smo res podlegli nemški goljufiji? — Hoo-ruck über die Drau! Hoo-ruck über die Loibl. — Kdo bo šel? Oni čez Dravo — ali res mi čez Ljubelj? Ne, mi ne gremo nikoli, ker naša je ta zemlja! — In vendar smo šli!

To, kar se nam je zdelo nemogoče — neverjetno, smo doživeli tako kmalu! — Prišel je dan, ko nas je zapustila naša uprava — zgubili smo naše častnike — naše vojake in kako kmalu je napočil dan, ko je odhajal zadnji naš vlak — zadnja zveza z našimi brati v Jugoslaviji in izpostavljeni smo bili zopet sovražniku.

Kdor je le mogel, je zapustil domačo grudo, ker je vedel, da za njega ni več bodočnosti — doma! —

V naročje Matere Jugoslavije smo se zatekli, polni tuge, polni žalosti, polni novega upanja, da nas sprejme na svoje

srce, da nam pomaga priboriti si nazaj to, kar nam je zločin vzel!

Mati! Ali si privla nesrečne Tvoje otroke na svoje srce? Ali si jih tolažila v najhujšem trenutku — v trenutku, ko so zapustili dom, otroke, ženo, imetje in šli za Teboj — k Tebi! in zapustili vse za Te s trdno voljo s Teboj živeti, ali s Teboj umreti? —

Drugi naši zavedni bratje Korošci, kateri so primorani še danes živeti onstran Karavank — koliko trpljenja, koliko solz, koliko žalosti preživijo, dan za dnevom. — Edina tolažba jim je ostala, da za vedno Koroška ni zgubljena. — Kako nas je bolelo nemško veselje — nemški Siegesfeier na slovenskih tleh! — Namesto »Živijo« — »Heil« —

Zaprl smo naše domove, zamašili si ušesa, da ne bi slišali nemških zmagovalnih strel in godbe; vsaki strel je bil sunek globoko v naše srce!

Moja bolest je dosegla vrhunec takrat, ko me je nemška kača s solzami veselja objela z besedami: »Lassen Sie sich umarmen, die Deutschen haben doch gesiegt! — Da bi nemčurka,

katera je bila v dobi Jugoslovanov Slovenka, zasadiła nož v srce, vem, da ne bi tako bolelo, kakor ta Judežev poljub.

Danes obhajamo obletnico žalosti in naše rane krvavijo tembolj močno!

Ali nas vidiš Mati Jugoslavija? — Ali veš, da je prava ljubezen edino v trpljenju preiskušena? Le v trpljenju se pozna ljubezen; le, kdor s Teboj trpi, je v resnici Tvoj! — In mi Te ljubimo in trpimo za Te in s Teboj! Prosimo Te, vrni nam ljubezen za ljubezen! — Glej, Tebi je bila posvečena naša misel! Za Te trpimo radi; Vse, vse za Te! — Ne glej na one Judeže, ki so kupljeni od nemškega denarja; odpusti jim! —

Odrešena domovina misli danes, na dan obletnice na nas in uresniči naše želje; pomagaj nam rešiti Koroško, ker Koroška mora biti jugoslovenska.

Na dan obletnice prisegamo koroškemu kralju Aleksandru, da hočemo ostati zvesti svoji jugoslovanski domovini. Živeti hočemo v nadi in z vso vneto delati, da kmalu napočil dan, ko bo izbrisana naša žalost, ko bodo solze

žalosti postale solze veselja, ko bo Koroška — jugoslovenska.

Le takrat, ko bomo kronali našega kralja Aleksandra na Gosposvetskem polju, le takrat bo pozabljeno vse, prav vse in radostnim srcem bomo klicali: Gosposvetska Mati, blagoslovi našega kralja, blagoslovi nas!

Koroški bratje in sestre, ne obupajte! Koroška mora biti jugoslovenska, kakor smo mi — Jugoslavlani. Bog pa ne zapusti narod, ki je v trpljenju kova. Mislim, da bomo ustregla vsakemu Korošcu, če se na tem mestu, ob priliki obletnice koroškega plebiscita, zahvaljujem »Gosposvetskemu Zvonu« za vso požrtvovalnost in pomoč, za vse, kar nam je dobrega storil. — K »Gosposvetskemu Zvonu« smo se zatekli, kadar nismo vedeli v naši bedi kam in »Gosposvetski Zvon« je nam pomagal, kadar je bilo mogoče.

Korošci! Srca kvišku! Zora puca! bit' če dana!

Živel koroški kralj Aleksander! Živela Mati Jugoslavija!

DR. OTOKAR RYBAR:

V obrambo resnice.

Sele danes mi je slučajno prišlo v roke »Jutro« od 29. septembra t. l., v katerem se zopet pojavlja stara socialnodemokratska neresnica, da sem jaz pobijal »Narodno delavsko organizacijo« v Trstu. Jaz se nikakor ne bi proti tej trditvi branil, ako bi odgovarjala resnici, ker nikakor ne smatram za nečastno menjati nazore, ako se je kdo prepričal, da so bili njegovi prejšnji napori napačni, ali pa ako so se spremenile razmere in je vsled tega postala potrebna revizija prejšnjega stališča. Tempora mutantur et nos mutamur in illis. Nečastno je le tako spreminjanje nazorov in prepričanj, ki izvira iz sebičnih, iz nečastnih razlogov.

Z ozirom na to potrebno razlikovanje prepuščam gospodi okoli »Jutra«, da sami rešijo vprašanje, v katero kategorijo spada sprememba nazorov tiste nekdanje slovenske narodno-radikalne omladine, ki je v prvih letih svojega razvoja podpirala neusmiljeni kritiki delovanje slov. napredne stranke, zlasti pa njenega voditelja, dr. Tavčarja, takoj po vstopu v praktično življenje pa pristopila tej stranki in se postavila pod okrilje njenih močnih gospodarskih organizacij, ki je potem zopet začela intrigirati proti vodstvu te stranke in je razkrivati kot zastarelo, naposled pa pri volitvah za ustavotvorno skupščino z vzdignjenimi rokami prosila ravnostnega dr. Tavčarja, naj vendar prevzame kandidacijo, da s tem reši vsaj en ljubljanski mandat za stranko.

Istotako prepuščam njihovemu presojevanju vprašanje, iz kakih razlogov, češtni ali nečestni, so slovenski naprednjaki in njihova glasila po prevratu hvalili srbsko radikalno stranko in zlasti povzdigovali njeno voditelja Pašića in Protića do devetih nebes; zakaj so potem ravno ta dva moža obmetavali z najustudnejšim blatom in posebno Pašića prikazovali naravnost kot zločinca, tako, da me je isti v Parizu očitoval vprašal, zakaj ga ravno slovenska glasila (»Slov. Narod«) tako ostudno napadajo. Gospodje naj potem povejo, zakaj sedaj zopet istega Pašića proslavljajo kot najzaslužnejšega Jugoslovana in zakaj so se tesno zvezali z radikalno stranko, tako tesno, da so ji celo žrtvovali svoje ideale in glavne točke svojega programa.

Navedel sem te primere, da se spozna, da menjanje nazorov ni ravno nekaj nenavadnega v slovenski politiki.

Ne bi bilo torej nič hudega, če bi bil jaz spremenil svoje nazore o narodnem delavskem gibanju. Vendar pa se to ni zgodilo in socialnodemokratska neresnica ne postaja nič manj neresnična, četudi jo ponavljajo demokratsko »Jutro«. NDO ne samo jaz nisem pobijal, temveč ravno nasprotno sem jo jaz pomagal ustanovljati. Navedel sem že enkrat v tem listu, da je prišla po državnozborskih volitvah l. 1907 deputacija rojanskih narodnih delavcev k meni in me z ozirom na nevarnost, ki je pretila narodni stvari od internacionalne propagande (ki je bila v Trstu laška, kakor je bila na Stajerskem in Koroškem nemška), vprašali, ali ne bi kazalo ustanoviti narodno delavsko stranko. Jaz sem tem delavcem odgovoril, da bi s tem dosegli ravno nasprotno tega, kar želijo, namreč oslajenje mesto ojačanje narodne stranke; da se pa paraliziranje škodljive mednarodne (v rezultatih protinardne) propagande lahko na drug način doseže. Opozoril sem jih namreč, da slovenskih delavcev ne vlečejo k socializmu marksistični nauki, o katerih ogromna večina, z agitatorji vred nič ne razume, temveč edinole gmotne koristi, ki jih pričakujejo od strokovnih organizacij. To dokazuje že dejstvo,

da pri vseh socialnih demokracijah ne štejejo politične organizacije niti toliko stotin, kolikor imajo strokovne organizacije pa ne samo, niso nikakoli soc. dem. specialiteta, temveč celo nasprotujejo marksistični teoriji o napredujočem obubožanju proletarskega stanu, ker mesto, da bi to obubožanje pospeševali in s tem čim prej dovedli kapitalistični režim do prorokovane katastrofe, za katero bi imel zavladati socializem dvigujejo z uspešnimi mednarodnimi boji delavski standard of life (živiljske razmere) in zadržujejo, oz. preprečujejo popolno obubožanje in s tem dosledno tudi gospodarsko katastrofo. Soc. demokratje zato v Nemčiji ne priznavajo strokovnih organizacijam strankarskega značaja, temveč jih imenujejo svobodne. Organizacije pa imajo tam tudi katoliški, protestantje in liberalci.

Nam v Trstu, rekel sem, treba torej samo narodne strokovne organizacije, da odtegnemo naše delavce škodljivemu vplivu nemških in laških socialnodemokratskih voditeljev. Omenjena deputacija je to uvidela in se po mojem nasvetu odločila za ustanovitev Narodne delavske organizacije. V tej organizaciji sem jaz, v kolikor mi je dopuščal čas, sodeloval, bodisi kot odbornik, bodisi kot nadzornik od prvega početka do izbruha vojne, ko je moral prestopiti vsako društveno delovanje. Nastopal sem na njenih shodih in občnih zborih, kakor tudi na enakih prireditvah »Zveze jugosl. železničarjev«, ki se je razvila iz železničarske skupine NDO in se ustanovila kot samostojno društvo, ko se je to pokazalo kot potrebno za nadaljni razvoj.

Ideja ustanovitve samostojne narodne delavske stranke se je kasneje zopet pojavila. Propagirali so jo nekateri odborniki NDO iz kar danes lahko mirno konstatiram, čisto osebnih razlogov. To in le to stremenje sem jaz pobijal, ker sem bil prepričan, da nam je le z združitvijo vseh narodnih sil mogoče voditi boj na tri fronte: proti laškiiredenti, proti mednarodni socialdemokraciji in proti germanizatorni vladi. Nikakor pa nismo pobijali NDO kot take, kar bi bila najbolj nesrečna taktika, ker bi se bili potem delavci gotovo od narodne stranke odcepili. Pobijal sem to stremenje v NDO sami, seveda ne s takimi sredstvi, kakor jih danes uporabljajo izvestni gospodje v Ljubljani proti NSS, temveč s potrpežljivim dokazovanjem škodljivosti vsakega cepjenja in z vztrajnim delom za delavske interese. Da je bila ta taktika edino prava, se vidi iz tega, da so ravno delavci v svoji masi nastopali odločno proti vsakemu poskusu cepjenja in da so me vedno natančno obveščali o vsakem nasprotnem koraku vodilnih pristahev separatistične ideje, rekrutirajočih se po večini iz akademsko izobraženih krogov.

Tako sem imel zadoščenje, da je zmaga ideja edinstva in da so naposled opravičeno te ideje priznali tudi začasni desidenti.

Gospodje pri »Jutru« to tudi jako dobro vedo: saj je bil g. dr. Knaflič, predsednik goriške podružnice NDO, g. dr. Žerjav pa v zelo tesnih stikih z voditelji disidentske struje. On je celo to strujo skušal izrabiti v svoje svrhe. Ko je namreč prav brez potrebe (vsaj brez nacionalne in gospodarske) ustanovil Zvezo slo. zadrug in s tem oslabil nestranskost Celjske zadrugne zveze, je hotel v svoj strankarski voz vpreči tudi močno Tržaško posojilnico in hranilnico ter jo pozval, naj pristopi njegovi Zvezi. TPH je to iz gospodarskih in političnih razlogov odbila, hoteli ostati nadstrankarska. G. dr. Žerjav je pa svoje vabilo obnovil in zažugal, da v nasprotnem slučaju ustanovi v Trstu konkurenčno denarno organizacijo.

Posojilnica je ostala pri svojem sklepu a g. dr. Žerjav je prav s pomočjo omenjenih disidentov dal ustanoviti »Narodno posojilnico in hranilnico« in skušal pritegniti pa še neke druge zadrugce. Njegova namera, da zanese razdor v tržaško narodno stranko, pa se ni posrečila, ker je kmalu za tem prišel polom »Agromerurja«. »Zvezo slov. zadrug« pa je od enakega poloma rešil — dr. Tavčar.

Takrat smo v Trstu prvič spoznali, da je dr. Žerjav pripravljen strankarskemu interesu žrtvovati tudi najvišje narodne koristi. Treba namreč znati, da je bila Tržaška hranilnica in posojilnica naša najtrdnjša opora v našem narodnem boju, sredstvo, s katerim smo okoličanskega kmeta rešili iz laških oderuških rok; našemu delavcu pa omogočili, da si sezlada hišico in s tem postane svoj gospodar pod svojo streho.

Da odgovorim takoj na očitjanje, ki sem ga že moral slišati, zakaj podpisam »disidentsko« nar. soc. stranko, ko sem v Trstu proti cepitvi, naj konstatiram, prvič, da demokratska stranka v Sloveniji ni niti po svojem programu niti po svojem delovanju to, kar je bila in je še danes narodna stranka v Trstu. Drugič, sem jaz v Trstu nastopil tudi proti cepljenju na drugo, namreč na »klerikalno« stran. Tudi v tem oziru se je večkrat, posebno pa iz Ljubljane skušalo zanesti razdor v naše vrste in ustanoviti tudi v Trstu »klerikalno« stranko. Pravilni in pomirjevalni naši taktiki ter uvidenosti narodno čutečih duhovnikov se je posrečilo tudi na to stran ohraniti edinstvo. Demokratska stranka pa smatra za svojo glavno nalogo »pobijanje« klerikalnega zmajca. Tretjič, nisem bil jaz tisti, ki je ustanovil nar. soc. stranko v Ljubljani, temveč sem jo že našel, ko sem se vrnil iz Pariza. Da sem potem, ko sem našel tu fait accompli, bolj simpatiziral s to stranko, nego z demokratsko, temu se ne bo nihče čudil, kdor le količaj pazljivo zasleduje delovanje stranke od prevrata sem. Vključ vsemu pa sem vsakrat, ko mi je bila dana priložnost, priporočal sodelovanje v vseh narodnih vprašanjih, ker je meni narodni interes suprema lex. — Ravno iz tega razloga sem jaz — in to je menda danes že javna tajnost — še pred občinskimi volitvami priporočal, da se glede županskega mesta na vsak način doseže z demokratskimi občinskimi svetovalci sporazum. Edini pogoj naj bo dostojna volilna borba. Da se je JDS držala v tem oziru dane obljube, bi že zdavnaj sedel na županskem stolu moj prijatelj dr. Triller. Toda gospodi pri »Jutru« ni šlo za županski stol, ni šlo za narodno čast Ljubljane, kakor danes pišejo; niti je šlo edinole za to, da uničijo NSS. Izdana je bila parola: ali mi ali oni! In tako je prišel isti ostudni boj, ki je začel z nezasišanim napadom na »Jugosl. kred. zavod«. Ta napad je značilen za izvestno gospodo. Nič jih ni skrbelo, da zamore »run« na en denarni zavod, v sedanjih kritičnih časih, izzvati »run« tudi na druge in da je izrabljanje sodne revizije v politične svrhe nevarno za ugled in zaupanje v objektivnost sodišča samega; »namen posvečuje sredstva« je bilo geslo, pod katerim se je hotelo ubiti političnega nasprotnika — NSS. Ali je potem čudo, da ta nasprotnik ni nič več hotel slišati o kakem kompromisu in da se je ogorčenje še stopnjevalo z ostudno gonjo proti izvoljenemu županu Pesku?

Jaz iz svojega stališča globoko obžalujem sedanjí razvoj stvari, vprico tolike mladinske struje JDS pa se mu ne čudim: teror se vedno masčuje nad tistimi, ki ga uporabljajo.

Podpisujte državno posojilo.

Ljudem na luni.

Včerajšnje »Jutro« me je napadlo zaradi članka, ki sem ga napisal v »Jugoslaviji« ob priliki obletnice koroškega plebiscita. Zlobna vsebina, da ne rečem nesramna vsebina, ker prihaja od strani tistih, ki za Koroško niso ničesar storili, se glasi, da jaz s svojimi napadi na našo vzorno državno upravo škodujem koroškemu vprašanju.

Jaz nisem menjal svojih nazorov. Kakor sem sem za časa plebiscita agitiral za Jugoslavijo, izpodbijajoč laži zoper naše brate Srbe, ki so služile Nemcem in Nemčurjem kot najboljše agitacijsko sredstvo, tako delam tudi danes. Kolikokrat sem že zavrnil in obsodil med našim priprst. ljudstvom močno razširjeno mnenje, da Srbi ne plačujejo nikakih davkov. Ravnotako pa pobijam in obsojam tudi danes korupcijo v vsej naši državni upravi — Razlika je samo v tem, da imam danes več skušenj, kakor kdaj prej, ker sem od blizu spoznal gnulobo, ki kakor strup razjeda naš državni organizem. In smelo lahko trdim, da je bil storjen na Koroškem največji greh baš radi tega, ker se je ta stran premalo uvaževala. Izid plebiscita bi bil drugačen, ako bi se le malo oziralo na nas »kritikaste«. Ljudje so se pritoževali, upravičeno pritoževali in ako bi »kritikastri«, ki imajo danes čast biti protidržavni elementi, uspeli s svojimi zahtevami, ki so šle za izboljšanjem upravnega aparata, bi bila to najboljša agitacija za Jugoslavijo.

V spomin mi prihaja konferenca v St. Jakobu v Rožu, na kateri sem spričo cele naše plebiscitne delegacije napadal našo upravo, ker ni skrbela niti za najmanjše potrebe našega ljudstva. Nemci v coni B so agitirali z lepo belo moko, ki so jo dobivali iz Jugoslavije in poceni prodajali, mi pa smo bili dostikrat brez moke in še takrat kadar smo jo dobili, je bila povečini pokvarjena, nerabna in poleg tega — draga. Cvijič in Jovanovič sta strmel. V Jugoslaviji, ki zalaga iz svojih žitnic pol Evrope, pa naj ne bi bilo lepe moke v agitacijske svrhe koroških Slovencev! Kaj takega nikakor ne bi bilo mogoče, ako ne bi prišli na Koroško brezvestni ljudje, katerih edini namen je bil, da situacijo izkoristijo in napolnijo svoje žepi!

Podobnih pritožb sem imel na vsaki seji okrajnega Narodnega Saveza v Borovljah. Ker sem stal na stališču, da je najboljša agitacija za Jugoslavijo dobra uprava in da so vse besede hobe steno, ako jih ni čutiti obenem tudi v dejanjih, sem neprestano opozarjal na hibe naše uprave. Ker nisem uspel in me je minila potrpežljivost, sem skušal doseči uspeh s pomočjo slovenske javnosti s tem, da sem v dnevniku »Jugoslavija« opozarjal na razne napake, vsled česar sem bil od merodajne strani grajan.

Evo: tak sem bil in tak sem tudi danes; in utrjen od težke izkušnje, še bolj energičen. Med tem, ko na eni strani izpodbijam napade na bratski srbski narod in na državo, pa na drugi strani — in to priznam odkritosrečno in s ponosom — pri vsaki priliki bičam in sicer neusmiljeno bičam našo strankarsko vladu, v kateri sedijo poleg zastopnikov Srbov tudi zastopniki majhne peščice hrvatskega, in slovenskega naroda, ker je ta vlada kapitalistična in veleagrarina in ima največ smisla samo za »kšefte«. Pri tem pa seveda vedno poudarjam, da se slabe naše gospodarje naše države, katere je celo vladni »Slovenski Narod« nazval s Hotentoti, ne sme istovetiti z državci Pribičević vendar ni država! Pribičević je policijot, ki je, kakor je pisal »Balkan«, v stanu obesiti svojega lastnega očeta na najbolj prometni ulici v Beogradu, na Terazijah. Moje skromno mnenje je, da so bolj državni

oni, ki streme za izboljšanjem današnjega obupnega stanja v državi, kakor pa hlapi, ki hočeš nočeš morajo hvaliti delo Hotentotov. Ako bi naš narod, ki hudo trpi pod sedanjim strankarskim režimom, spoznal, da so postali vsi njegovi zastopniki plačani hlapi Pribičevićeve politike, ako bi naš narod spoznal, da ni poštenih ljudi med slovenskimi poslanci, ki bi v interesu države in naroda nastopili proti tej uničevalni politiki, ki nas bo pripravila, ako je ne bo kmalu konec, ob zadnji ugled in kredit, bi izgubil vso vero in vse zaupanje tudi v državo.

In končno, ali misli »Jutro«, da je sedanji režim privlačen za koroške Slovence? Mežiška dolina je preblizu in preglasno govori. Same fraze in če hočete puške in bajoneti, ki bodo od njih imeli največjo korist tisti, ki so se zjedli v družbo »Omnium Serbes«, niso dandanes nobena privlačna sila več. Koroški Slovenci so navdušeni za pravično Jugoslavijo, kakršno želi večina jugoslov. naroda in ne za Pribičeviče. Ako se bo pri nas pametno in pravično gospodarilo tako, da se bo vrednost naše valute dvigala in draginja padala, kar z ozirom na bogastvo naše kraljevine ni težko izvedljivo, bo narod zadovoljen, država pa postane privlačna sila za naše neosvojene brate in tudi za druge. Prepričan sem, da sedanja vlada ni kos svoji nalogi in da je neobhodno potrebna izprememba režima, če hočemo zabraniti njen razkroj. To spoznanje je prodrlo že povsod, izveti so samo ljudje na luni, ki očitno sedijo neprestano v kavarnah in nikdar ne pridejo v dotiko z ljudstvom! B

Henry Wickham Steed.

Kadar bo poznejši politični zgodovinar raziskoval in opisoval razvoj srednjeevropskih narodov, predvsem državopolitične dogodščine čehoslovskega in jugoslovskega naroda, njihove revolucionarne pokrete pred in med vojno, tedaj se bo med odločilnimi činitelji, ki so privedli do državnosamostalnih tvorb Čehoslovske republike in jugoslovskega kraljevstva, navajalo ogromno publicistično in časopisno delo, katero so izvršili revolucionarni duhovi in nam naklonjeni tuji prijatelji.

Uničiti je bilo stoletne tradicije francoske, angleške in ameriške diplomacije, izpreobrniti javno mnenje in nazore o bivši avstro-ogrski monarhiji med širokimi sloji političarjev, znanstvenikov intelektualcev gospodarskih držav. Še nikdar ni informativna beseda in ofenzivna tiska stavila v človeški zgodovini take zmage, imela takšen pomen, kakor ravno med silnimi vojaškimi in gospodarskimi dogodki svetovne vojne. Nositelja osvobodilnih idej slovenskih narodov srednje Evrope sta bila S. Watson in H. W. Steed. Poslednji je praznoval 8. okt. petdesetletnico svojega rojstva. Že pred vojno je bil priznana avtoriteta za vsa vprašanja srednje Evrope, o kateri je napisal znamenito knjigo The Habsburg Monarchy, ki je doživela več izdaj. — Med vojno je postal vodilni urednik londonskega »Timesa« in zagovarjal proti silam reakcijskih predhodkov v Avstro-ogrski monarhiji razpad in osvoboditev mladih slovenskih narodov. V družbi z S. Watsonom je po dolgotrajnih naporih izposloval priznanje jugoslovskega odbora v Parizu in njegovega predsednika Trumbića od strani italijanske vlade. Njegova osebna zasluga je bila, da je došlo aprila 1918 do rimskega kongresa, ki je odločil rimsko politiko entente proti Avstro-ogrski. S tem kongresom je bila zapečatena usoda bivše monarhije. V tistih dneh je Steed zahteval od zapadnih držav, da se tudi formalno izrečejo proti podonavski monarhiji, kar je šele meseca septembra istega leta

Ob tej obletnici mu iskreno čestitamo ter mu izrazimo nado, da bo še nadalje uspešno branil v svojem dnevniku države, katere je med vojno soustvarjal!

Naj še nadalje odmeva njegova ljubezen do jugoslovanskega naroda

Dnevne vesti.

— **Ljudje na luni.** Kakor izhaja iz večerajšega »Jutra«, ki je izšlo iz tiskarne, se bodo v najkrajšem času vršile volitve. Ker demokracija dobro ve, da jim je med našim ljudstvom odločilno, ker so izdali njegove interese, se bodeta odpravila z aeroplanom minister advokat dr. Kukovec in žid dr. Žerjav Kulundovi na luno, kjer pritrjuje prvi volilni šod. Beri večerajšnji brzojavko v »Jutru«!

— **Prva seja skupščine** bo nepreklicno dne 20. t. m. ter morajo vsi poslanci priti tega dne v Beograd brez posebnega povabila.

— **Za realno češkoslovaško - jugoslovansko vzajemnost.** Za študij čeških književnosti. Češkoslovaško ministrstvo za šolstvo in narodno prosveto je z namenom, da se čim bolj zblizja češkoslovaška - jugoslovanska kultura, sklenilo, da se ustanovi dva celoletna štipendija po 12.000 češkoslovaških kron za državljane SHS, od katerih bi se ena podelila za študij češkoslovaškega jezika in književnosti, druga pa za češkoslovaško zgodovino na češkoslovaških vseučiliščih in sicer za vsako leto 1921/22. Prednost imajo mladi profesorji, ki so položili diplomski izpit iz slavistike, oziroma zgodovine in katerih bi eden imel voljo, da se posveti češkoslovaškemu jeziku in književnosti, drugi pa češkoslovaški zgodovini, posebno taki, ki bi se posvečevali hoteli potegovati za profesuro na vseučiliščih. Ako bi takih kandidatov ne bilo, se bosta štipendiji podelili absolventom navedenih strok, končno pa slušateljem navedenih strok od 5. do 7. semestra. Dijaški, ki bi dobili to štipendijo, bi se morali obvezati, da bodo ves čas, za katerega velja ta štipendija, t. i. leto dni bivali v Prazi. Ti štipendisti bosta velike važnosti za ukrepitev kulturne vzajemnosti in le ta korak češkoslovaške vlade kar najhvalejše pozdravljamo. Kolikor je nam znano, se je posebno toplo zavzemal za to, da se omogoči jugoslovanskemu dijaštvu študij češke kulture, tukajšnji generalni konzul CSR g. dr. Beneš in sta ji dve uslovi zotovo sad njegovega prizadevanja, ki je od vseh početkov njegovega prihoda v Ljubljano ustremilno na to, da se zgrade trdni temelji za realno češkoslovaško - jugoslovansko vzajemnost.

— **Nalemenje v novih hišah.** V seji ministrskega sveta se je nedavno sprožilo, kaj bi se nalemenje v novih hišah maksimiralo, ker so pretirano visoke. Ker pa bi se s tem zelo veselje do zidanja novih hiš, se začelo v tem oziru ne bo ničesar spremenilo.

— **Dražba tobačnih zalog,** ki so v Sloveniji v rokah invalidov in vojni vdov, je odlogena na nedolgočas.

— **Na meščanski šoli** v Krškem se začne pouk dne 17. t. m., ki je bil prekinjen.

— **Zborovanje kočevskih okraj. učiteljskih društev.** V stanovskem glasilu 6. t. m. je poziv za naše zborovanje 15. t. m. v Ribnici. Ker je tega dne prisega učitelstva kočevskega sodnega okraja v Kočevju, se nam mudi lepa prilika imeti enkrat po dolgem presledku v svoji sredni nagodbilnejši tovaršice. Zato zborovanje tega dne v Kočevju, takoj po prisegi, ki je ob 10. uri v šoli. Glede skupnega kosila priljave se takoj sklopekmu vodstvu v Kočevju. Predsedstvo.

— **Silkarstva šola »Prohuda«** v Ljubljani. Kakor že splošno znano se prične pouk dne 15. t. m. in sicer z vsemi akademskimi predavanji. Poučevali bodo vsi nam najbolj strokovnjaki in umetniki. Vpisanje je do preklica vsaki dan od 16. do 17. ure na teh. sred. šoli v prtiliču desno, soba 4, pri voditelju šole akad. silkarju Franju Sterletu. Opozorjamo in priporočamo na to veljavno in prvo tako šolo v Sloveniji za vsakega izobraženca. Sprejemalo se daje in gospodje s primerno šolsko izobrazbo. Pouk bode tudi popoldanski in večerni. Natančneje pri voditelju šole.

— **Avstrija se boji za svoja živila.** Ne srečna valutna razlika je kriva, da se v Gradcu za naš denar cenje dobe živila, ki jih Avstrija od nas izvaža, n. pr. slanina, moka, vino itd. Tako velja n. pr. 1 kg slanine naših 56 - 60 kron (pri nas 80 - 84 kron). 1 liter vina naših 12 - 16 kron (doma pri nas tudi 40 in več). Sedaj je deželna vlada v Gradcu odredila strogo kontrolo nad izvozom vseh živil preko meje. Revidirajo se vlaki pa tudi avtomobili.

— **Za »Jugoslovansko Matice«** je nabral g. Schein, učitelj. Knapi - Bukovščica 68 kron. Posnematelj.

— **Društvo upokojencev južne železnice** naznaja svojim članom, da je umrl naš član g. Ivan Dežman, višji revident južne železnice v pokopu. Pogreb se vrši v sredo 12. t. m. ob 4 uri popoldne iz liše žalosti. Sodarska steza št. 2. (Ulica na grad). Člani se naprošajo, da se pogreba v obilnem številu udeležijo. Predsedstvo.

— **»Gospodstvenemu Zvonu«** je daroval g. M. Bogomil Orožen v spomin plebiscita, oz. sobojevnikov poginulih v Karavankah 100 kron. Denar smo izročili svojemu namenu.

— **Gasilno društvo v St. Vidu nad Ljubljano** je v nedeljo 9. t. m. s sodelovanjem sosednjih gasilnih društev (Tacev, Ganičev, Pirniče, Vižmarje, Dravljice, Podulitke, Staneče, Guncle in Medno) pridelalo veliko gasilsko vajo z motorno brizgalnico. Leta je bila postavljena na Brodu ob Savi in je na električen pogon dajala no ceveh vodo na daljavo 1200 m v Vižmarje in je bila zelo zanimiva in je pokazala, da je bila polnima dve ročni brizgalni. Vaja je bila zelo zanimiva in je pokazala, da je možno napeljati vodo na označeno in še večjo razdaljo, kar je posebno važno ob sežiganju, v sled dolgotrajne suše, splošnem pomanjkanju vode. Vsa čast vrlim gasilcem, ki se tako pogosto in vztrajno ter vesteransko vežbajo in slučajno nesreče v pomoč bližnjiku. Le žal, da javni zavodi in zavarovalnice za prepotrebna društva tako malo podpirajo. Zato tudi ni v njih pravica razuma, kajti zanje same je dovolj velika žrtve, njih delo. — Vaji je prisostvoval g. Fr. Samsa iz Zagreba, lastnik tvrde za dobavo gasil. orodja in drugih potrebščin.

— **Ni dijak, ni dijakinja,** kdor nima »Dijaškega koledarja« Jugoslovanske Matice. Kajti po svoji vsebini je dijaški ko-

po evropskem časopisu ter brani interese naše mlade države proti nakanam sovražne države, ki snuje in kuje za pletiljaje in nevarnosti proti Jugoslaviji, v Albaniji, na Ogrskem, v Bolgariji in razpoloženje proti nji po Parizu, Genovi in Londonu.

— **ledar pravi kašpot dijaštvu** in po svojem namenu vreden, da ga kupijo dijaki. Zato mladina, sežaj po »Dijaškem koledarju« in pokaži, da čistiš svetle tradicije slovenskega dijaštva.

— **Razpis služb.** V območju gradbene direkcije za Slovenijo je polpoliti 7 mest državnih cestarjev in sicer v okrožju gradbene sekcije v Ljubljani 2, Novem mestu 2 in Mariboru 3 z mesečno mezo 60 kron, s pravico do 8 štiriletnic po 6 kron mesečno in nadomestek za službeno stanovanje v letnem znesku 100 kron, ki niso nastanjeni v cestarski hiši. Dokler velja navedba o dražinskih dokladah, se izplačuje iste tudi cestarijem in sicer po 28 kron dnevno, ženam in otrokom pa po 8 kron dnevno. Pravilno kolevane prošnje za ta mesta je vložiti pri gradbeni direkciji za Slovenijo v Ljubljani (Turjaški trg 1) ali pri vodstvu gradbene sekcije dotičnega okrožja do dne 31. oktobra 1921. Prošnji je treba priložiti: 1. rojstni (krstni) in domovinski list, 2. spise o dovršeni vojaški službi, 3. uradno zdravniško spravečo o telesni usposobnosti za cestarsko službo, 4. spravečo o npravnosti, 5. dokazilo, da je prošilec več slovensčine v besedi in pisavi, šolska izpričevala. Mesto se podeli definitivno po enoletnem zadovoljivem službovanju, onim pa, ki so v cestarskih poslih že izveščani, takoj po imenovanju. Prošilci izurjeni v kakih stavbenih strokih, nadalje on, ki so bili že pri vzdrževanju cest zaposleni kot stalni delavci in vojni invalidi, ki so sposobni za tako službo, ter bivši dobrovoljci imajo prednost pri podelitvi izpraznjenih mest. V ostalem pa si gradbena direkcija glede podelitve služb pridržuje prosto roko.

— **Prostovoljno gasilno društvo v Stopanji vasi** priredi v nedeljo dne 16. okt. vinskotrgatve v vseh prostorih gostilne g. Anžiča po domače pri Sorzu. Prireditelj obeta biti zelo zanimiva, nakar slavno občinstvo opozarjamo. Odbor.

— **Prodaja pločevinastih škaflic.** Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznaja trgovski in obrtniki zbornici v Ljubljani, da proda okoli 25.000 pločevinastih škaflic od konserv in prepečenja. Od teh škaflic se jih nahaja okoli 10.000 v intendantskem skladišču v Mariboru. Na celo v posameznem skladišču se nahajajo količino glaseče se pisarne ali ustmene ponudbe, se sprejemajo do 18. t. m. dopoldne v intendantski Dravske divizijske oblasti v Ljubljani dne 21. okt. t. m. dopoldne v pisarni vojnega okrožja v Mariboru. Pogoje je moč vpogledati pri divizijski intendantsuri v Ljubljani ali pri komandi vojnega okrožja v Mariboru.

— **Popravek.** V večerajšnjem članku »Politična perspektiva« se mora končni stavek glasiliti: Če bi bil Protić danes samo desiden med radikali, gotovo je, da bo morala danes ali jutri radikalna stranka kreniti za njim (ne za Pašičem, kakor je napačno natisnjeno). da reši sebe in državo, ali pa prepusti dedščino v Srbiji zemljeladnikom, z ostanki pa utone med demokrati in izgine z njih vred.

— **Zabavni večer »Dobrodelnega društva tiskarjev«** v nedeljo 16. t. m. v »Unioni« obeta mnogo zabave in uživanja. Na sporedu so pevške točke opernih solistov in komični nastopi članov dramske koncertne točke godbe Dravske divizije pod osebnim vodstvom g. kapelnika dr. Čerina in ples. Na razpolago je tudi bogat srečolov. Začetek ob 7. uri. Vstopnina 5 dinarjev.

Ljubljana.

— **Preselitev oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljano.** Od 13. t. m. naprej uraduje ta oddelke v novih prostorih, in sicer predsedstvo ter referati za personalne, obrtni red, kreditne zavode in delniške družbe, trgovsko in obrtno šolstvo, merilaštvo, vložništvo, registraturo in pisarno na Turjaškem trgu št. 3, referati za sekvestracije, trgovsko, industrijsko in obrtno pospeševanje ter centralna uprava za trgovski promet pa na Turjaškem trgu št. 6. Dne 11. in 12. oktobra se ne bo uradovalo.

— **Imenovanje.** G. Miloš Stibler, inšpektor v oddelku za kmetijstvo v Ljubljani, je imenovan za inšpektorja I. razreda in načelnika v ministrstvu za kmetijstvo in vodo.

— **Umrl je v Vnanji gorici** pri Ljubljani v soboto, dne 8. t. m. g. Ivan Gregorin, posestnik, gostilničar in trgovec. Pokojnik je bil oče člana ljubljanskega gledališča ter je dosegel starost 80 let. Blag mu spomin, preostaliim sožalje!

— **Beraški praznik v Ljubljani** je vsaki petek. Tujec, ki pride v petek v Ljubljano, si lahko misli, da je polovica ljubljanskega prebivalstva beračev. Prav je, da imamo usmiljenje z reveži, toda ta privilegij izkorišča tudi mnogo nepotrebnih. Sploh pa bi se naj preskrbela revežev nekoliko modernizirala. Naj se ali predpiše posebna davčna doklada ali pa se pozovejo ljubljanski hišni posestniki, trgovci, obrtniki itd. k prostovoljnemu prispevku, a poselni nbožni sveti naj bi podpre razdeljevali med resnično potrebne. Prepričani smo, da bi prvi ali drugi način vsi ljubljanci pozdravili, da bi imeli ob petkih mir za svoje poslovanje.

Dobrodelno društvo tiskarjev v Ljubljani

ki podpira izključno je vdove in sirote umrlih, padlih in onemoglih članov, praznuje v nedeljo, dne 16. oktobra t. l. svojo 25 letnico.

Ob tej priliki priredi zabavni večer v veliki dvorani »UNIONA« z bogatim sporedom in plesom, na kar si občinstvo že danes opozarja.

Maribor.

— **Kolo jugoslovanskih sester.** Navdušena Jugoslovanka nam piše: Z velikim veseljem sem čitala, kako pridno deluje v Ljubljani »Kolo jugoslovanskih sester«. Zakaj se v Mariboru ne ustanovi podružnica? Kje so dame naših odvetnikov in naše inteligence? Zakaj se ne bi ravno tukaj na meji ustanovilo podružnico? Ko so prišle naše ljubljene sestre Sbrkinje v Maribor, je žensko društvo jim napravilo v »Narodnem domu« čajni večer in bila je tam sama intelligenca skupaj. Zakaj niso tudi ženske nižjih slojev skicale in tudi njim govore držale, kako se mora otroke vzgojiti? Le vse ženske v eno kolo vseh slojev, potem bo kolo veliko. Upamo, da se bo v kratkem tudi v Mariboru ustanovila podružnica »Kola jugoslovanskih sester«.

— **Protestni shod stalnih nameščenecv.** V nedeljo dopoldne je bil v veliki dvorani Narodnega doma velik protestni shod javnih in zasebnih nameščenecv, na katerem so razni govorniki razpravljali o vzrokih sedanjega draginje ter se z ostrimi besedami obračali do vseh onih činiteljev, ki so krivi sedanje krize srednjega stanu, zlasti se stalnih nameščenecv. Zanimivo je bilo posebno poročilo profesorja Pečevnika, ki je omenil, da se je z obojeznim odtegovanjem vsem državnim nameščenecem in z deleži, katere so posamezniki plačali, do danes zbralo nad dvestot milijonov, dočim nihče ne ve, kaj se je zgodilo s tem denarjem ter uradništvo nima doslej od te vsote nobenih obljubljenih dobrin. Končno je bila v zmluslo obravnavanega dnevnega reda sklenjena resolucija in odposlana na pristojna mesta.

— **Trgovsko zborovanje.** Dne 13. t. m. ob 8. zvečer se vrši v Gambrovi dvorani trgovsko zborovanje. Na dnevnem redu so zanimiva vprašanja.

— **V državno artiljerijsko podčastniško šolo v Mariboru** se sprejme letos šestdeset gojencev. Prošnje je vložiti do 25. t. m. pri poveljstvu šole. Podrobnejši pogoji so razvidni pri komandi vojnega okrožja.

— **Pouk slovenske stenografije.** V soboto, dne 15. t. m. se prične pouk slovenske stenografije v Razlagovi ulici 15. prtiliče.

— **Cudna zamenjava avstrijskih kron.** Neki mariborski urad je dal zamenjati 2000 avstrijskih kron pri tukajšnji podružnici Anglobanke, ki pa je izplačala za ta znesek le 120 jugoslovanskih kron. Ker pa predstojnik urada s to svoto ni bil zadovoljen, je zahteval povračilo avstrijskih bankovcev in je potem poslal slugo z njimi v Ljubljansko kreditno banko, katera je plačala za te bankovce 200 jugoslovanskih kron. Vsekakor je ta razlika v zamenjavanju zelo čudna.

— **Slavka mizarških delavcev,** ki je v sled mezdnih zahtev izbruhnila meseca septembra, še vedno ni končana.

— **Tatvina.** Neznani umorilci je vdrl v stanovanje mesarskega pomočnika Mite Petljaka in ukradel v njegovi odsotnosti iz kovčka novo moško obleko, vredno nad 2800 kron.

Celje.

— **Shodi poslanca Brandnerja,** ki jih je priredila celjska okrajna organizacija NSS v soboto v Sošanju, v nedeljo pa v St. Vidu pri Grobelnem, v St. Jurju ob j. z. in v Vožniku, so sijajno uspeli. Povsod med ljudstvom je opaziti veliko ogorčenje proti sedanjim strankarskim politikim. Obširnejše poročilo sledi v eni prihodnjih števil.

— **Obletnica koroškega plebiscita** se v Celju ni obhajala z razboščenimi črtnimi zastavami in tudi mikakega shoda ni bilo.

— **Ljudsko**

